

KOTOVA I.M. ECOLOGICAL SECURITY AS THE BASIS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE STATE

Котова Інна Миколаївна

Загострення екологічних проблем, яке призводить до негативних тенденцій у соціально-економічному розвитку країн світу, поставило людство перед необхідністю формування нового світогляду. Сталий розвиток визнано на глобальному рівні як основний напрям розвитку цивілізації XXI століття, який вимагає переосмислення існуючих цінностей, кардинальної зміни світогляду, пріоритетів. Порушення балансу «природа-людство» виявляється перш за все у погіршенні здоров'я націй, зменшенні тривалості життя при народженні, значному соціальному розшаруванні у суспільствах внаслідок нерівних можливостей доступу до ресурсів. У зв'язку із цим виникає об'єктивна необхідність у дослідження взаємозв'язку між екологічною безпекою та сталим розвитком економіки, виокремленні причин та наслідків, визначенні характеру взаємовпливу.

Концепція сталого розвитку економіки передбачає досягнення гармонізації між екологічною, економічною та соціальною складовими сталого розвитку. Тому на сучасному етапі постає питання досягнення такого рівня екологічної безпеки, який би відповідав принципам сталого розвитку економіки.

Поняття сталого розвитку виражає дві найважливіші ідеї:

- розв'язання економічних, соціальних та екологічних проблем і досягнення рівноваги між ними для забезпечення якісного рівня життя людини;
- впровадження зобов'язань нинішнього покоління, які гарантують таке збереження природних, соціальних та економічних ресурсів, щоб рівень добробуту наступних поколінь лишався не нижчим за сучасний.

Головні принципи сталого розвитку:

- принцип «задоволення потреб» – на перший план висуваються потреби найбільш вразливих прошарків населення;
- принцип «встановлення обмежень»: на розвиток людства та стан технологій накладаються обмеження задля збереження довкілля.

Виокремлюють три складові сталого розвитку економіки: економічна, екологічна та соціальна.

Економічна складова визначає переоцінку економічною теорією ролі екологічного фактора в економічному розвитку, відмову від тупикових сучасних моделей економічного розвитку і споживання; поступове скорочення негативного впливу на природу техногенного типу економіки, перехід на позицію «людина як мета економічного зростання, а не його засіб».

З точки зору екологічної складової, головним завданням сталого розвитку є збереження екосистем для підтримання життя всього людства. Для цього необхідним є: охорона і раціональне використання ресурсів; збереження біологічного різноманіття; боротьба з винищенням лісів; видалення відходів.

Соціальна складова перш за все орієнтована на людський розвиток, на збереження стабільності громадських та культурних систем, на зменшення кількості конфліктів у суспільстві.

В межах концепції сталого розвитку пріоритетним завданням для всіх країн світу є екологічна безпека.

Забезпечення екологічної безпеки являє собою здійснення превентивної системи заходів, спрямованих на виключення або мінімізацію ймовірності появи і дії потенційних і наявних факторів екологічного ризику.